УСЕ БАКІ МЕДАЛЯ

Да з'яўлення на свет дачкі ўсе родныя лічылі, што я — чалавек вельмі спакойны, цярплівы, нават флегматычны. Вывесці мяне з раўнавагі і прымусіць павысіць голас не маглі ні сваркі малодшых сясцёр, ні дзіўныя музычныя схільнасці суседзяў, ні бытавыя аварыі і іншыя непрыемнасці. Але цяпер, каб захоўваць раўнавагу, даводзіцца ці не штодня нагадваць сабе голасам Карлсана: «Спакой, толькі спакой!». Выхавацелька ў дзіцячым садку жартуе: «А вы ўяўляеце, які балаган робіцца, калі трыццаць малых гамоняць, чагосьці тэрмінова хочуць і капрызяць?» Не ўяўляю. Шчыра — не ўяўляю. І час ад часу недаверліва ўдакладняю ў сваёй мамы: «Маам, як у цябе на нас траіх хапіла цярпення?». Мама толькі загадкава ўсміхаецца: «І ў цябе хопіць!»

...Сёлета ў нашай краіне ордэнам Маці ўзнагароджаны 86 жанчын. А ўсяго з 1995 года, калі была заснавана гэтая дзяржаўная ўзнагарода, падобны знак найвышэйшай пашаны атрымалі 7219 беларусак. Гэта значыць, звыш сямі тысяч жанчын нарадзілі і выхавалі 5 і больш дзяцей.

У Савецкім Саюзе, які я ўжо дрэнна памятаю, з 1944 года існаваў ордэн «Маці-гераіня». Тады, праўда, крытэрыі былі іншымі: прэтэндаваць на падобную ўзнагароду і званне маці-гераіні маглі жанчыны, якія нарадзілі і выхавалі 10 і больш дзяцей! Ва ўладальніцы ордэна №1 Ганны Аляксахінай было наогул 12 дзяцей — праўда, 4 сыны загінулі на фронце... Нашы мамы і бабулі сцвярджаюць, што на той час вялікія сем'і былі нормай. Але агульная колькасць узнагароджаных у маштабах СССР не настолькі вялікая, як можна было чакаць — за амаль 50 гадоў гэты ордэн атрымалі каля 431 тысячы жанчын.

І ўсё ж. Удумайцеся толькі: кожная з гэтых жанчын не толькі нарадзіла або ўсынавіла, але яшчэ вырасціла і выхавала 10 і больш дзяцей. Гэта значыць — не адзін год недасыпалі, бо ў кагосьці з дзяцей абавязкова балелі зубкі, жывоцік, вуха... Не адзін год прачыналіся на досвітку, каб накарміць і выправіць у садок-школу-вучылішча-інстытут усю сваю грамаду. Сотні разоў выслухоўвалі разнастайныя нараканні суседзяў і заўвагі настаўнікаў. Неверагодную колькасць часу правялі ў дзіцячых паліклініках і крамах. Лячылі падрапаныя каленкі і разбітыя лбы, разнімалі нежартоўныя бойкі. Чырванелі — ад сораму і ад гонару. Выпускалі — аднаго за адным — у самастойнае жыццё. Цярпелі, прыкрыквалі, падладжваліся, супакойвалі, дзяліліся жыццёвай мудрасцю. І, магчыма, як і мая прапрабабуля, памерлі проста на градах, збіраючы дарослым ужо дзецям «свойскі» няхітры пачастунак...

Цяпер быць матуляй у нейкіх аспектах прасцей: сучасная медыцына, тэхніка, шырокі выбар адукацыйных праграм, зноў жа, 3-гадовы водпуск па доглядзе дзіцяці. «Хіба гэта нейкі подзвіг — нарадзіць дзіця!» — паблажліва крывяцца многія. А аказваецца — подзвіг. Стаць маці-адзіночкай або шматдзетнай мамай, прыняць рашэнне нараджаць і выхоўваць «асаблівае» дзіця або нарадзіць, нягледзячы на ўласныя фізічныя абмежаванні — такія выпрабаванні пройдзе далёка не кожная жанчына. І ў пэўным сэнсе, як бы пафасна ні гучала, кожная з гэтых мам — гераіня. Незаўважная. Штодзённая. Вартая бясконцай удзячнасці, бескарыслівай дапамогі і глыбокай павагі не толькі ў святочныя дні. Так што не шукайце нагоды сказаць маме, як вы яе любіце, — кажыце часцей проста так. Пакуль ёсць каму казаць.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Сямейная газета

Выпуск № 2 (2)

■ Быць разам

Тамара ЛІСІЦКАЯ і Глеб МАРОЗАЎ: «НА НАШЫМ ВЯСЕЛЛІ ВЫКРАДАЛІ ЖАНІХА І ВЯЛІ ТРАНСЛЯЦЫЮ ВЫКРАДАННЯ!»

Яны ўжо амаль дзесяць гадоў — сям'я. Творчая, моцная, а з пэўнага часу яшчэ і шматдзетная. Пісьменніца, тэлевядучая і, па прызнанні многіх слухачоў, самы спакуслівы голас айчыннага эфіру Тамара Лісіцкая і радыёзаводатар, вядучы тэлепраграм, канцэртаў, КВЗ ды іншых забаўляльных мерапрыемстваў Глеб Марозаў (творчы псеўданім «пашпартнага» Віталя Ялфімава) лепш за каго іншага абвяргаюць распаўсюджаныя меркаванні, што прафесійная паспяховасць і сям'я несумяшчальныя, што нельга паспець усё і абавязкова трэба чымсьці ахвяраваць. Яны — не ахвяруюць. Проста жывуць, выхоўваюць траіх дзяцей, рэалізуюцца ў творчасці, спалучаюць «свецкае» ды зямное. І пры гэтым дзіўным чынам умудраюцца быць навідавоку, але не напаказ, аберагаючы сваё асабістае жыццё ад празмерна цікаўных вачэй.

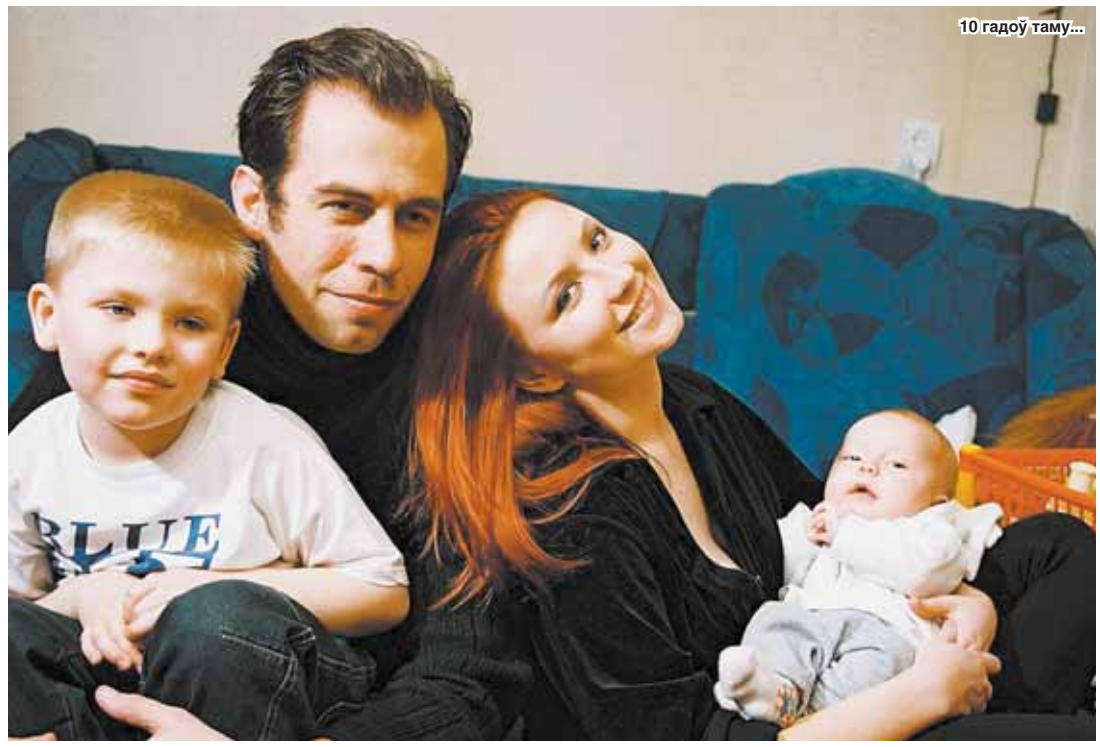

10 гадоў таму...

Таму ці дзіўна, што менавіта Тамара і Глеб сталі першымі героямі нашай новай рубрыкі «Быць разам», у якой мы паспрабуем вывесці сакрэтныя рэцэпты сямейнага шчасця. І хоць з-за вельмі шчыльнай занятасці галоўных дзеючых асоб зладжваць гэтае інтэрв'ю давялося некалькі тыдняў, асабіста я ні на хвіліну аб гэтым не пашкадавала.

«ЖАНІЦЦА НЕ БУДУ, КАЛІ НЕ ДАДУЦЬ ПРАЕХАЦЬ У ЛІМУЗІНЕ»

— Давайце ўзгадаем, з чаго ўвогуле пачыналася ваша сям'я: хто каго першы заўважыў на «Альфа Радыё», чым зачапіў, хто зрабіў першы крок?

Глеб: Я даўно пра яе ведаў, аднойчы нават у інтэрнэце фота знайшоў, паглядзеў. Але ніколі не думаў, што мы будзем разам. Занадта далёка яна была.

Тома: Я пачула незнаёмы голас у эфіры, які дагэтуль ведала «ўздоўж і ўпоперак», і стала цікава, што там за новенькі. Чакала сходу, каб убачыць яго — значыць, настройкі ўжо былі правільныя. А потым яго прадставілі камандзе — а Глеб умее рабіць уражанне — і мне стала яшчэ цікавей. Высокі брунет з ямінкай на падбародку... Ну, як тут устаяць? А потым яго «прысцягнулі» да мяне «стажыравацца»...

Глеб: Атрымліваецца, першы крок мы зрабілі разам. Адначасова. Так бывае, калі нейкая сітуацыя наспявае і павінна здарыцца. Вы ж ведаеце, што радыё адначасова вынайшлі Марконі і Папоў?

— Ваша вяселле праходзіла, мякка кажучы, нетрадыцыйна: з тэлетрансляцыяй, актыўнай цяжарнай нявестай і выкраданнем... жаніха. Клуба «Ямайка», праўда, даўно ўжо няма, і многія ўдзельнікі падзей жывуць за межамі краіны. І ўсё ж такі, якія моманты дагэтуль прыемна ўзгадваць?

Тома: Я ўсё памятаю, я была цвярозая нявеста. Сапраўды — на восьмым месяцы, з вялізным жыватом. І кралі ў нас жаніха, і вялі рэпартаж з трансляцыяй выкрадання... Ой, было здорава... Ледзьве не спазніліся ў ЗАГС з-за Глеба, ехалі ў таксі... А пасля ЗАГСа паехалі на «Альфу», дзе прысягнулі ў вернасці адно аднаму пад партрэтам Сяргея Кузіна, а сам Кузін благаславіў нашу творчую сям'ю. Потым ужо кавалькадай у лімузінах (Глеб сказаў, што жаніцца не будзе, калі яму не дадуць праехаць у лімузіне) — у клуб... Нашы дарослыя свякі спачатку крыху саромеліся, здзіўленыя такім фарматам: у нас быў фуршэт, адна танцзала плюс канцэртная зона, увесь час нехта спяваў ці выступаў.

(Заканчэнне на 3-й стар. «СГ».)

■ Нагода

ЖАНЧЫНА — АЗНАЧАЕ ЖЫЦЦЁ

Матуль ушанавалі ў храме

Мінулы тыдзень у Беларусі быў прэлюдыяй да Дня маці, які 14 кастрычніка адзначылі мільёны беларускіх жанчын. А кульмінацыяй святкавання стала рэспубліканскае ўрачыстае мерапрыемства «Галоўнае слова ў нашым лёсе — маці». 250 жанчын з усёй Беларусі з'ехаліся ў храм-помнік у гонар Усіх Святых і ў памяць аб ахвярах, якія паслужылі выратаванню Айчыны нашай.

— Вось ужо сямнаццаць гадоў беларускія маці маюць сваё ўласнае свята. Але сэнс у яго куды больш глыбокі, чым гэта падаецца на першы погляд, — мяркуе старшыня Беларускага саюза жанчын, старшыня праўлення Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь Надзея Ермакова. — Бо 14 кастрычніка адзначаецца вялікае царкоўнае свята — Пакровы Прасвятой Багародзіцы. А Ісуса Хрыста таксама нарадзіла маці... Менавіта таму мы імкнёмся праводзіць Дзень маці ў храмах. Сюды мы запрасілі мацярок, якія нарадзілі сёлета дзяцей, нягледзячы на пэўныя фізічныя абмежаванні. Без перабольшвання можна сказаць, што яны здзейснілі подзвіг.

Аднак роля жанчыны ў нашым грамадстве ўсё больш нівеліруецца. Цяжка сказаць, што гэта — даніна модзе ці непазбежная гістарычная заканамернасць. Калі яшчэ сто гадоў таму ролі бацькі і маці ў сям'і былі дакладна акрэслены і разведзены, то цяпер яны ўсё больш збліжаюцца. Для кагосьці гэтыя навацыі, мабыць, і добрыя, але яны не зусім стасуюцца з традыцыйным укладам сям'і.

— Жанчына ў беларусаў заўсёды была ўвасабленнем самага высокага, чыстага, светлага і святога, — лічыць протаіерэй Фёдар Поўны, настаяцель Усіхсвяцкага прыхода горада Мінска. — Становіцца не проста страшна, становіцца трывожна за будучыню чалавечага роду... Ёсць жа такое выказванне: «Слова «жанчына» — замежнага паходжання і ў перакладзе азначае «жыццё». А нашы — адны з самых прыгожых у свеце. Мне згадваецца выпадак, калі я быў у Германіі і вырашыў звярнуцца да адной жанчыны па-нямецку. Аказалася, што яна... з Беларусі.

Дарэчы, менавіта 14 кастрычніка 1996 года ў фундамент храма была закладзена памятная грамата-капсула з пасланнем нашчадкам.

— Гэты храм-помнік яшчэ афіцыйна не ўведзены ў эксплуатацыю. Ён належыць пакуль Міністэрству юстыцыі. Але па-чалавечы мы разумеем, што храм павінен выконваць свае функцыі ўжо цяпер. Міласцю Боскай мы яшчэ не маем даведзенае да канца будаўніцтва царквы, аднак тут ужо цепліцца літургічнае жыццё, — кажа Фёдар Поўны.

Часта да царквы па маральную падтрымку звяртаюцца маці з абмежаванымі магчымасцямі, якім часам даволі цяжка прыстасавацца да навакольнага свету. Аднак, як адзначае сустаршыня Беларускага саюза жанчын Антаніна Морава, іх не трэба называць інвалідамі. Яны такія ж людзі, проста могуць крыху менш. Але таксама радуюцца жыццю, выхоўваюць дзяцей. І робяць гэта, нягледзячы на ўсе натуральныя і штучныя перашкоды. Таму яны, як ніхто, заслугоўваюць пашаны і цёплых слоў — і не толькі ў Дзень маці...

Валяр'ян ШКЛЕННІК